

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PATIKIMUMO DEKLARACIJŲ JURIDINIAMS
ASMENIMS, NORINTIEMS DALYVAUTI ŠIAURĖS ATLANTO SUTARTIES
ORGANIZACIJOS KONKURSUOSE, IŠDAVIMO PAGRINDŲ ĮSTATYMO PROJEKTO
(TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP NR. 18-846) (TAIS NR. 17-13419(2))**

2018-06-11 Nr.NV-1510

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Vertinant Projektu reglamentuojamų teisinių santykių apimtį bei pobūdį, Projekto rengėjas turėtų papildomai įvertinti šio Projekto tikslingumą teisėkūros ekonomiškumo aspektu, t. y. ar tikslinga dėl tokios siauro teisinio reguliavimo siūlomas reglamentuoti teisinius santykius įtvirtinti naujame (atskirame) įstatyme. Šiuo aspektu siūlytina įvertinti, ar Projektu reglamentuojami teisiniai santykiai negalėtų būti inkorporuoti į jau dabar galiojančius įstatymus (įstatymą).

2. Juridinės technikos prasme nėra aišku, kodėl yra įsivedama sąvoka „*NATO konkursą rengianti institucija*“ Projekto 2 straipsnio 1 dalyje, tačiau toliau minėta įsivesta sąvoka nėra naudojama. Atsižvelgiant į tai, siūlytina minėtos sąvokos atsisakyti.

Tuo atveju, jeigu po įsivestos sąvokos iškiltų poreikis vis tik ją apibrėžti ir toliau tekste vartoti, siūlytina įvertinti jos atitiktį Projekto 1 straipsnio 1 daliai, t. y. ar Projekto 2 straipsnio 1 dalis neišplečia Projekto 1 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto siūlomo priimti įstatymo projekto taikymo apimties.

3. Vertinant Projekto 3 straipsnį nėra aišku, kaip siūlomi nustatyti patikimumo deklaracijos išdavimo pagrindai atitinka (atspindi) juridinio asmens *finansinį, techninį, profesinį ir saugumo patikimumą* (Projekto 1 straipsnio 2 dalis). Manytina, kad patikimumo deklaracijos išdavimo pagrindai (sąlygos) turėtų tiesiogiai būti susiję su Projekto 1 straipsnio 2 dalyje nurodytais patikimumo aspektais. Todėl Projekto rengėjas turėtų įvertinti, kaip Projekto 3 straipsnyje įtvirtinti patikimumo deklaracijos išdavimo pagrindai atspindi Projekto 1 straipsnio 2 dalyje įtvirtintus patikimumo aspektus (elementus), taip pat Projekto rengėjas šiuo aspektu turėtų papildyti Projekto aiškinamąjį raštą kiekvieną pagrindą susiejant su patikimumo elementu, kurį tas pagrindas įgyvendina. Šis veiksmas leistų įvertinti Projekto 3 straipsnio siūlomo teisinio reguliavimo pagrįstumą, pakankamumą ir būtinumą.

4. Projekto 3 straipsnio 4 ir 5 punktuose vartojama formuluočių „*juridinis asmuo neatitinka sąlygų, nurodytų*“ yra ydinga, nes teisėkūros aiškumo principo prasme nėra tinkamas

reglamentavimas, kai asmens atitikimui apibūdinti (pagrindams nustatyti) formuluojamas neiginys. Siūlytina keisti formuluotę: formuluojant kaip pozityvų atitikimą arba nustatant, kad nėra tam tikrų sąlygų (aplinkybių).

5. Projekto rengėjas turėtų pagrįsti, kodėl Projekto 3 straipsnio 4 punkte darant nuorodą į Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo 33 straipsnio 2 dalį nurodomi ne visi punktai, o tik kai kurie iš jų. Šių punktų būtinumą ir pagrįstumą, taip pat ir jų taikymo apimtį turėtų pagrįsti Projekto rengėjas Projekto aiškinamajame rašte.

6. Projekto 3 straipsnio 5 punktas diskutuotinas dėl jo pagrįstumo, nes abejotina, ar visais atvejais bus aišku ir akivaizdu, kad *„tiekėjas yra neįvykdęs pirkimo sutarties, pirkimo sutarties su perkančiuoju subjektu ar koncesijos sutarties ar netinkamai ją įvykdęs ir tai buvo esminis pirkimo sutarties pažeidimas, kaip nustatyta Civiliniame kodekse (toliau - esminis pirkimo sutarties pažeidimas)“*, taip pat, Projekto rengėjas turėtų įvertinti, ar vertinantis subjektas visada turės galimybę įvertinti esminio sutarties pažeidimo faktą. Pažymėtina, kad kitų valstybių teisinis reguliavimas dėl esminio sutarties pažeidimo gali būti skirtingas (skirtingai traktuojamas). Be to, sutartis gali būti nutraukiama ir dėl kitokių, nei dėl esminio sutarties pažeidimo, pagrindų, pvz. sutartyje nustatytais pagrindais (sąlygomis), kurie nebūtinai sutartyje ir (ar) pagal teisės aktus būtinai bus prilyginami esminio sutarties pažeidimo pagrindams (atvejams). Siūlytina šiuo aspektu įvertinti siūlomą teisinį reguliavimą, prireikus – papildyti Projekto aiškinamąjį raštą dėl minėto punkto taikymo.

7. Svarstyti, ar iš Projekto 4 straipsnyje vartojamo žodžio „informacija“ yra (bus) aišku, kokią informaciją ir kokios apimties juridinis asmuo privalo pateikti, norėdamas gauti patikimumo deklaraciją. Svarstyti, ar neturėtų būti sukonkretinta „informacijos“ sudėtis (arba bent jau įtvirtinant kas ir kur turėtų nustatyti, kokius dokumentus turėtų pateikti pareiškėjas).

8. Atsižvelgiant į teisėkūros aiškumo principą ir vertinant Projekto 4 straipsnio 4 dalyje numatytą sąlygą (reikalavimą) kartu prie prašymo teikiamiems dokumentams, siūlytina įvertinti, ar formuluotė *„pateikia netinkamai įformintus dokumentus“* yra aiški, t. y. ar yra aišku, kokiais kriterijais bus sprendžiama apie tinkamą ar netinkamą dokumentų įforminimą, kokie dokumentai galėtų būti pripažįstami įforminti tinkamai, o kokie – ne, dėl kokių priežasčių. Siūlytina šiuo aspektu įvertinti siūlomo teisinį reguliavimą, prireikus patikslinti Projektą ir (ar) Projekto aiškinamąjį raštą.

Taip pat Projekto rengėjas turėtų įvertinti, ar Projekto 4 straipsnyje vartojamos formuluotės *netinkamais įformintas dokumentas* ar *ne visi dokumentai* yra sinonimas Projekte vartojamo teiginio *dokumentų trūkumai*, ar vis tik dokumentų trūkumai gali būti ir kitokie.

9. Projekto rengėjas turėtų pagrįsti Projekto 4 straipsnio 6 dalyje įtvirtinto teisinio reguliavimo pagrįstumą, t. y. svarstyti, ar pagrįstai siūloma atsisakyti nagrinėti prašymą tuo pagrindu, jeigu juridinio asmens prašymas ir kartu teikiami dokumentai gauti likus mažiau nei 7 darbo dienos iki patikimumo deklaracijos pateikimo NATO konkursą rengiančiai institucijai datos. Pažymėtina, kad Projekto 4 straipsnio 3 dalyje yra įtvirtintas maksimalus 7 darbo dienų terminas, kas

reiškia, kad patikimumo deklaracija gali būti išduoda ir per trumpesnę terminą (pvz. 2 darbo dienas). Manytina, kad teisinis reguliavimas, pagal kurį atsisakoma nagrinėti pareiškėjo prašymą, nors jis potencialiai galėtų atitikti visus patikimumo deklaracijos išdavimo pagrindus, nėra pakankamai pagrįstas.

10. Teisinio aiškumo prasme Projekto 4 straipsnio 7 dalis yra ydinga, nes patikimumo deklaracijų išdavimo terminus nustato Projekto 4 straipsnio 3 dalis, įvertinimo – Projekto 4 straipsnio 4 dalis, todėl nėra aišku, kokių tikslu Projekto 4 straipsnio 7 dalyje įtvirtinamas papildomai dar ir 5 darbo dienų terminas. Abejotina, ar ši Projekto (4 straipsnio 7 dalis) sukuria kokią nors teisinę pridėtinę vertę, todėl siūlytina jos atsisakyti.

11. Projekto 4 straipsnio 10 dalyje nėra aišku, kaip bus skaičiuojami terminai, t. y. ar metų patikimumo deklaracijos galiojimo terminas turėtų būti maksimalus, ar vis tik tuo atveju, jeigu konkursas vyksta ilgiau nei metus, patikimumo deklaracijos galiojimo terminas prasitęsia iki kol bus baigtas konkursas. Šiuo aspektu siūlytina papildyti Projekto aiškinamąjį raštą.

12. Įvertinus Projekto 4 straipsnio 11 dalies teisinį reguliavimą, svarstyтина, ar Projekte neturėtų būti atsisakyta dalies techninių aspektų, būdingų įgyvendinamiesiems teisės aktams, pvz. kai kurių terminų, detalaus procedūrų visų aprašymo.

13. Projekto 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas teisinis reguliavimas galimai neatitinka teisėkūros teisinio aiškumo ir sistemiškumo principų, kadangi prašymo nagrinėjimas komisijoje siejamas su pareiškėjo neatitikimu Projekto 3 straipsnyje nurodytiems pagrindams. Pažymėtina, kad įgaliotai institucijai nustačius, kad pareiškėjas neatitinka Projekto 3 straipsnyje nurodytų pagrindų, pareiškėjo atžvilgiu turėtų būti priimamas neigiamas sprendimas, todėl nėra aišku, kodėl dar toks prašymas turėtų būti nagrinėjamas komisijoje. Tuo labiau, kad nėra aišku, kas ir kodėl turėtų būti sprendžiama komisijoje, t. y. neaiškus jos santykis su įgaliota institucija, kompetencija (funkcijos), įgaliojimai.

Atkreiptinas dėmesys, kad komisija nėra juridinis asmuo, tačiau jos sprendimai pagal Projekto 5 straipsnio 3 dalį būtų privalomi įgaliotai institucijai (bent jau formuluotė „*vadovaudamasi komisijos išvadomis*“ tą suponuoja), todėl svarstyтина, kas turėtų būti atsakovu teisme už komisijos priimtą sprendimą. Svarstyтина, ar visą atsakomybę už tokio sprendimo priėmimą turėtų prisiimti įgaliota institucija. Pažymėtina, kad iš Projekte nurodomo teisinio reguliavimo nėra aiški komisijos (jos narių) atsakomybė. Siūlytina šiuo aspektu įvertinti teisinį reguliavimą, prireikus – papildyti Projektą.

14. Iš Projekto 6 straipsnio 1 dalies nėra aišku, iš kur ir kaip galėtų paaiškėti, kad juridinis asmuo, kuriam išduota patikimumo deklaracija, *neatitinka* bent vieno Projekto 3 straipsnyje nurodyto pagrindo, taip pat nėra aiškus kontrolės mechanizmas ir subjektai, kurie vykdytų priežiūrą ir galėtų nustatyti juridinio asmens atsiradusį neatitikimą šio įstatymo nustatytiems pagrindams. Be to, iš nurodytos normos nėra aišku, kam būtų nustatyta pareiga operatyviai (nedelsiant) vertinti

patikimumo deklaracijos turėtojų atitiktį šio įstatymo reikalavimams ir nustačius neatitikimą imtis priemonių, kad patikimumo deklaracija būtų panaikinta.

Taip pat Projekto 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą teisinį reguliavimą Projekto rengėjas turėtų įvertinti *teisėtų lūkesčių* aspektu, t. y. tikėtina, kad juridiniam asmeniui išdavus patikimumo deklaraciją, jam laimėjus NATO konkursą ir pradėjus vykdyti savo sutartinius įsipareigojimus pagal sutartį, galėtų susidaryti situacija, kad baigiamojoje NATO konkurso stadijoje ar vykdant sutartį būtų nustatyta, jog juridinis asmuo nebeatitinka bent vieno iš Projekto 3 straipsnyje nurodyto pagrindo (nors patikimumo deklaracijos išdavimo metu atitiko visas šio įstatymo sąlygas) ir tuo pagrindu panaikinus patikimumo deklaraciją – nėra aiškūs teisiniai padariniai, t. y. tokią juridinę galią ir pasekmes patikimumo deklaracijos panaikinimas turėtų tokiam juridiniam asmeniui, tolesnėms procedūroms, galiojančiai sutarčiai. Įvertinus siūlomą teisinį reguliavimą ir esant poreikiui jį pakoregavus, turėtų būti papildytas ir Projekto aiškinamasis raštas.

15. Svarstyta, ar Projekto 6 straipsnio 2 dalyje neturėtų būti aiškiau nurodoma, kaip „raštu“ informuojamas pareiškėjas (pvz. išsiunčiant paprastu paštu, registruotu paštu ar kitaip) arba duodama nuoroda į atitinkamą tvarką.

16. Projekto 7 straipsnio 1 dalies teisinis reguliavimas vertintinas atsižvelgiant į Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje nustatytą reikalavimą, jog *teisės aktai, keičiantys* ar nustatantys naują *ūkio subjektų veiklos ar jos priežiūros teisinį reguliavimą, paprastai įsigalioja gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną*, tačiau visais atvejais ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos.

17. Nustatant įpareigojimą priimti įgyvendinamuosius teisės aktus, siūlytina nustatyti, kad jie turi būti patvirtinti ne vėliau kaip likus trims mėnesiams iki įstatymo įsigaliojimo, todėl šiuo aspektu turėtų būti tikslinama Projekto 7 straipsnio 2 dalis ir Projekto aiškinamasis raštas.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Eglė Izokaitytė

Teisės grupės patarėja

Gerda Štaraitė-Barsulienė